

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΣΤΗΝ ΗΜΕΡΙΔΑ ΤΟΥ ΤΕΕ 25/2/2014 ΣΤΗ ΛΑΡΙΣΣΑ

ΘΕΜΑ: «ΦΟΡΕΑΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΥΔΑΤΙΝΩΝ ΠΟΡΩΝ»

Ιωάννης Ν. Καλλές, Δικηγόρος, Πρόεδρος ΕΘΕΜ

Όλες οι σύγχρονες αναλύσεις για τα αίτια της επιτυχίας ή της αποτυχίας ενός έθνους και την ευημερία μιας κοινωνίας κατατείνουν στο συμπέρασμα ότι οι θεσμοί και η λειτουργία τους συνιστούν καταλυτική παράμετρο. Πρόκειται για ένα σύγχρονο ρεύμα σκέψης που έχει ονομαστεί "νεοθεσμικό" (πρβλ. Niall Ferguson στο βιβλίο του "Ο Μεγάλος Εκφυλισμός" ή ο Douglass North και η Elinor Ostrom, που έχουν διατυπώσει γενικές θεωρίες για την εξέλιξη των οικονομικών θεσμών, αλλά και η σχολή των «Παραλλαγών του Καπιταλισμού» (Varieties of Capitalism), που αναλύει τη διαφορετική συγκρότηση και δυναμική των εθνικών οικονομιών στον αναπτυγμένο κόσμο). Όταν οι θεσμοί λειτουργούν αποτελεσματικά τότε οι υπηρεσίες που παράγονται για τους πολίτες και το αποτέλεσμα για την κοινωνία είναι θετικό: έχουμε καλό σύστημα υγείας ή καλή παιδεία, εύρυθμη λειτουργία της οικονομίας κ.κ. και στην περίπτωση μας η διαχείριση που επιτυγχάνει ο φορέας μας εξασφαλίζει ότι έχουμε καλής ποιότητας ύδρευση και άρδευση και στο σωστό κόστος.

Είναι άλλωστε η λειτουργία του εκάστοτε φορέα και τα αποτελέσματα που παράγει που δικαιώνουν την ύπαρξή του και τον τρόπο λειτουργίας του σε μία κοινωνία.

Θεωρώ επομένως ότι η συζήτηση για το θέσπιση του φορέα είναι καίριας σημασίας. Το πώς θα συσταθεί αυτός ο εκκολαπτόμενος φορέας διαχείρισης των υδάτων και το πώς θα λειτουργεί αποτελεί κρίσιμη παράμετρο για την κοινωνία της Θεσσαλίας (και όχι μόνο) και το μέλλον της διότι το νερό ως βασικό και αναντικατάστατο αγαθό έχει να κάνει με την υγεία, με το περιβάλλον, με την γεωργία, με την ενέργεια κ.κ. και κατ'

επέκταση με όλες σχεδόν τις εκμεταλλεύσεις όπως τη μεταποίηση, τον τουρισμό κ.ο.κ. Χρήστες του νερού είμαστε εντέλει όλοι μας και συνεπώς μας αφορά όλους.

Οφείλουμε επομένως να ανοίξουμε τη συζήτηση για το φορέα και εκτός από εύστοχες διαπιστώσεις θα πρέπει να διατυπώσουμε τις σκέψεις μας για αυτόν τον φορέα, θα πρέπει να τολμήσουμε να κάνουμε συγκεκριμένες προτάσεις για τη δομή και τη λειτουργία του. Έχοντας ως κριτήριο την διαχρονική αποτελεσματικότητά του Φορέα στη διαχείριση των Υδάτων τολμώ να διατυπώσω τις ακόλουθες σκέψεις μου για τα χαρακτηριστικά του:

- Απαιτείται φυσικά να εκλείψει η πολυδιάσπαση αρμοδιοτήτων, το διοικητικό "αλαλούμ" και η θεσμική "αναρχία" που παρατηρείται σήμερα. Αυτό σημαίνει καταρχήν **ενιαίος φορέας διαχείρισης νερών** που να καλύπτει συνολικά το υδατικό διαμέρισμα της Θεσσαλικής Λεκάνης. Το σημερινό θεσμικό οικοδόμημα είναι σαθρό, άναρχο και ασυνάρτητο και ως εκ τούτου χρήζει συνολική επανεξέταση και ριζική αναθέμιση.
- Απαιτείται να θεσπιστούν **ενιαίοι σαφείς, απλοί, ξεκάθαροι κανόνες λειτουργίας** και να δοθεί **αποφασιστική αρμοδιότητα** στον φορέα να λαμβάνει αποφάσεις και να υλοποιεί σύμφωνα με τα στρατηγικά σχέδια της Κεντρικής Διοίκησης. Αυτό αναγκαστικά σημαίνει άσκηση δημοσίας εξουσίας από το φορέα και ως εκ τούτου αυτό οδηγεί στο να του προσδώσουμε δημόσιο χαρακτήρα τουλάχιστον σε ένα μέρος των δραστηριοτήτων του.
- Απαιτείται **διαφάνεια** στη λήψη των αποφάσεων και **συμμετοχικότητα**, δηλαδή εκτός του κράτους να συμμετάσχουν και εκπρόσωποι από όλους τους χρήστες των νερών έτσι ώστε να επιτυγχάνεται διαφάνεια, αλλά κυρίως να επιτυγχάνεται η καλύτερη δυνατή **γνώση των αναγκών των χρηστών και των ευρύτερων**

δεδομένων (περιβαλλοντολογικών κλπ.) και να εμπλουτίζεται έτσι με ευφυΐα και γνώση ο Φορέας. Οι ατομικές συμπεριφορές είναι αυτές που διαμορφώνουν τα μακρομεγέθη και αυτές διαφέρουν από περιοχή σε περιοχή και από εποχή σε εποχή. Αυτή τη γνώση πρέπει να την κατέχει ο Φορέας, να την λαμβάνει υπόψη του στη διαδικασία λήψης των αποφάσεων, αλλά και να τη μεταφέρει στην Κεντρική Διοίκηση για την κατάρτιση πετυχημένων εθνικών στρατηγικών στη διαχείριση του νερού.

- Οι δομές του κατ' επέκταση απαιτείται να είναι τέτοιες που να λειτουργούν με **στόχο την καλύτερη υπηρετήση των αναγκών των χρηστών σε μία ιδεατή σχέση κόστους-οφέλους** για την υγεία, την οικονομία, το περιβάλλον κ.ο.κ.
- Απαιτείται σε πλαίσιο αυτό **συνεχής αξιολόγηση των αποτελεσμάτων** του Φορέα με συνέπειες για την μη αποτελεσματική διαχείριση. Αυτή η αξιολόγηση θα πρέπει να γίνεται από την Κεντρική Διοίκηση, αλλά σε καμία περίπτωση αποκλειστικά. Απαιτείται να τίθενται μετρήσιμοι στόχοι και στη συνέχεια να μετρούνται και να αξιολογείται το μέτρο της επίτευξής τους. Την προσέγγιση αυτή επιβάλλει και η ευρωπαϊκή νομοθεσία στα πλαίσια εφαρμογής και των σχεδίων διαχείρισης, άλλως πολύ σύντομα το Ελληνικό Κράτος θα κινδυνεύσει με πρόστιμα από την ΕΕ και προσφυγές στα ευρωπαϊκά όργανα.
- Απαιτείται διαφάνεια στη διαχείριση και αυτό σημαίνει μετρήσεις, βάσεις δεδομένων και όλη τη σχετική πληροφορία αναρτημένη στη "Διαύγεια", ήτοι **πλήρη πληροφορία προσβάσιμη και κατανοητή από όλους**. Οι μετρήσεις και η γνωστοποίηση της πληροφορίας είναι κομβικό σημείο διότι αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για τον έλεγχο της αποτελεσματικότητας στη διαχείριση και κατ'

επέκταση απαραίτητη προϋπόθεση στη διαδικασία αξιολόγησης του ίδιου του φορέα και του τρόπου λειτουργίας του.

- Απαιτείται όπως προείπαμε να είναι φορέας δημόσιας εξουσίας, αλλά κατά την άποψη μας με ισχυρά χαρακτηριστικά **αυτονομίας**: η Κεντρική Διοίκηση πρέπει να ασκεί τα εποπτικά της καθήκοντα έχοντας υπόψη της τα στοιχεία και τις μετρήσεις και τους μετρήσιμους στόχους που θα θέτει με τα στρατηγικά της πλάνα. **Το νερό ως δημόσιο αγαθό θα πρέπει να παραμείνει υπό την εποπτεία του Κράτους με τον ιδιώτη όμως ως τελικό χρήστη να έχει κομβικό ρόλο**: να πετύχουμε να αισθάνεται ο καθένας μας ότι συμμετέχει στη διαμόρφωση των πολιτικών που τον αφορούν, ότι η Πολιτεία σχεδιάζει με γνώμονα πραγματικές ανάγκες, υφιστάμενες δυσκολίες και δεδομένα και όχι απομονωμένα, αποσπασματικά και επί χάρτου και ότι ο Φορέας λειτουργεί από το χρήστη για το χρήστη με στόχο το βέλτιστο αποτέλεσμα για το σύνολο των χρηστών.

Τα παραπάνω προφανώς δεν αποτελούν πλήρη και επεξεργασμένη πρόταση για το Θεσμό Διαχείρισης. Είναι σκέψεις και έναυσμα προβληματισμού και αυτή η συζήτηση πρέπει να ανοίξει άμεσα, να είναι ευρεία και να καταλήξει σύντομα σε ένα Θεσμικό πλαίσιο αποτελεσματικό, σύγχρονο και ευεργετικό για το κοινωνικό σύνολο.